

Behandling eller samfunnsøkonomisk renovasjon?

PUBLISERT 5. august 2012

Etter hvert har det blitt behov for å hegne om helse- og sykdomsbegrepet. Dette f å bli samfunnets «renovasjonsvesen» utfra samfunnsøkonomiske premisser. Man unngå at psyko-sosiale kriser og svikttilstander defineres som psykiatri og som krever behandling fra det psykiatriske helseapparat, der genese og etiologi ikke er psyko-sosial, men økonomisk-politisk.

«Fagfolkene aksepterer alt som psykiatri uten en kontinuerlig kritisk debatt og nødvendige varsko til våre politiske myndigheter»

Det er i dag heller behov for å avpatologisere psyko-sosiale svikttilstander og å avpasientifisere enkelte medmennesker fordi deres lidelser og problemer bare tilsynelatende er av psyko-sosial art. Disse menneskene kan ha kommet i en vanskelig situasjon f.eks. på grunn av konjunktursvingninger og effekter av dette som arbeidsløshet og førtidspensjonering og med de psykologiske konsekvenser dette kan få for selvfølelse, livsstil og sosiale kontakter.

Faren for å psykiatrisere og derved tilsløre disse tilstandene er stor. I den kliniske hverdag er det vanskelig, for ikke å si umulig, å skille den ene gruppen fra den andre, og folk som trenger hjelp av sosialøkonomiske grunner skal selvsagt også ha det. Problemet er kanskje mer at fagfolkene aksepterer alt som psykiatri uten en kontinuerlig kritisk debatt og nødvendige varsko til våre politiske myndigheter.

Tilsvarende problemer finner man i skolen der eleven blir problemet, og ikke en urimelig lang skoletid eller et prestasjonskrav utfra samfunnsøkonomiske forhold som majoriteten ikke er tjent med.

Løsningene på samfunnsøkonomiske problemer ligger selvsagt på det politiske plan og derved utenfor behandlerens domene, men noe kan behandlerne også gjøre. De kan motsette seg å bli ensidige behandlere som bare skal tenke behandling. De kan arbeide for å få ressurser ut i lokalog nærmiljøene, slik at problemene kan møtes og behandles eller helst forebygges før de blir psykiatri. Men viktigst blir kanskje engasjement i å ikke gjøre alle mulige problemer til psykiatri, og at man legger større vekt på å utvikle en diagnostisk tenkning som også omfatter og gjenspeiler samfunnsøkonomiske og politiske faktorer.

Erik Larsen på lederplass, juli 1977

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 49, nummer 8, 2012, side 779